

Bruksela, dnia 24.10.2023 r.
COM(2023) 669 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Europejski plan działania na rzecz energii wiatrowej

1. WPROWADZENIE

Energia wiatrowa jest odnawialna, powszechnie dostępna w UE oraz bezpieczna. Kluczowe jest osiągnięcie celów UE w zakresie dekarbonizacji i dostarczania czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii elektrycznej do gospodarstw domowych, przemysłu i – w coraz większym zakresie – do sektora transportowego. Rozwój energetyki wiatrowej i przemysłu energii wiatrowej w całej UE stworzy wysokiej jakości miejsca pracy i zwiększy nasze bezpieczeństwo energetyczne.

Prognozy dotyczące wdrażania rozwiązań w zakresie energii wiatrowej w UE i na świecie napawają optymizmem. Unijny cel, zgodnie z którym do 2030 r. co najmniej 42,5 % energii ma pochodzić ze źródeł odnawialnych, będzie wymagał zwiększenia mocy zainstalowanej z 204 GW w 2022 r. do ponad 500 GW w 2030 r.¹ Na całym świecie roczne zwiększenie mocy energii wiatrowej powinno osiągnąć co najmniej 329 GW rocznie do 2030 r., aby osiągnąć zerowe emisje netto do 2050 r., co stanowi ponad czterokrotne zwiększenie obecnych poziomów wdrożenia (75 GW)².

Europejski przemysł energii wiatrowej borykał się jednak ostatnio z trudnościami w prowadzeniu działalności. Wszyscy najwięksi producenci turbin wiatrowych zanotowali znaczne straty w działalności operacyjnej w 2022 r.³ Po zainstalowaniu w 2022 r. nowych projektów z zakresu energii wiatrowej o mocy 16 GW⁴ nawet nie zbliżamy się do mocy 37 GW/rok, która jest potrzebna jako racjonalny pod względem kosztów wkład w osiągnięcie celów UE na 2030 r.

Sytuacja ta wymaga podjęcia natychmiastowych działań. UE nie może podwoić tempa wdrażania rozwiązań w zakresie energii wiatrowej bez zdrowego, zrównoważonego i konkurencyjnego łańcucha dostaw energii wiatrowej, a przemysł energii wiatrowej nie może być zdrowy bez jasnej i bezpiecznej listy przygotowywanych projektów, przyciągających niezbędne finansowanie i konkurujących na równych warunkach na całym świecie.

Ponadto kryzys energetyczny po inwazji Rosji na pełną skalę na Ukrainę uwypuklił ryzyko wynikające z nadmiernego uzależnienia od dominującego zagranicznego dostawcy paliw kopalnych i pokazał, jak duże znaczenie dla stabilności i bezpieczeństwa systemu energetycznego mają wiatr i inne odnawialne źródła energii. W świecie przechodzącym szybką transformację ekologiczną i cyfrową czyste technologie mają kluczowe znaczenie dla europejskiej otwartej strategicznej autonomii. Mając to na uwadze, w swoim orędziu o stanie Unii ogłoszonym 13 września 2023 r. przewodnicząca Ursula von der Leyen uznała, że unijny przemysł energii wiatrowej stoi przed wyjątkowym połączeniem wyzwań, i ogłosiła europejski pakiet na rzecz energii wiatrowej. Celem niniejszego planu działania jest wspieranie unijnych przedsiębiorstw w sektorze energii wiatrowej i poprawa ich konkurencyjności, aby zagwarantować, że unijny przemysł energii wiatrowej będzie mógł nadal odgrywać kluczową rolę w transformacji ekologicznej.

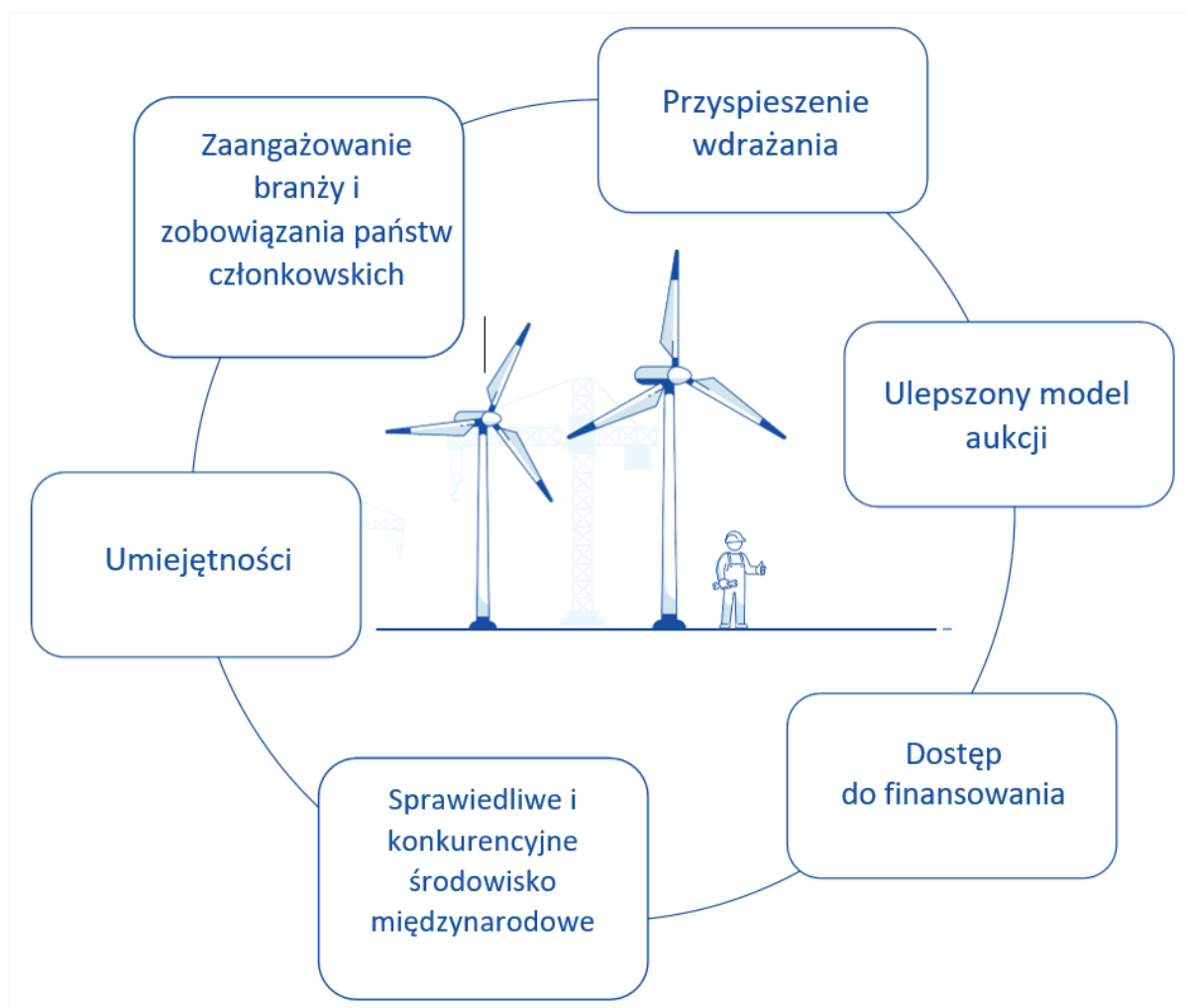
¹ Scenariusz mieszany (MIX) spośród scenariuszy politycznych dotyczących realizacji Europejskiego Zielonego Ładu (dostępny pod adresem: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/energy-modelling/policy-scenarios-delivering-european-green-deal_pl).

² IRENA World Energy Transition Outlook 2023.

³ Sprawozdanie Rystad (2023), *The State of the European Wind Energy Supply Chain* [Stan europejskiego łańcucha dostaw energii wiatrowej].

⁴ WindEurope (2023) *Wind Energy in Europe-2022 Statistics and the outlook for 2023–2027* [Energia wiatrowa w Europie – statystyki za 2022 r. i prognozy na lata 2023–2027].

Plan działania określa środki, które należy pilnie wprowadzić, aby osiągnąć ten cel. Plan działania będzie również pośrednio wspierał inne sektory czystej energii, w tym branżę energetyki słonecznej, ponieważ kilka spośród proponowanych działań jest istotnych z punktu widzenia wszystkich odnawialnych źródeł energii. Składa się on z **sześciu głównych filarów wspólnych działań Komisji Europejskiej, państw członkowskich i przemysłu**: (i) przyspieszenie wdrażania dzięki większej przewidywalności i szybszemu wydawaniu zezwoleń; (ii) ulepszony model aukcji; (iii) dostęp do finansowania; (iv) stworzenie sprawiedliwego i konkurencyjnego środowiska międzynarodowego; (v) umiejętności; oraz (vi) zaangażowanie branży i zobowiązania państw członkowskich.

2. STAN PRZEMYSŁU ENERGII WIATROWEJ W EUROPIE

Energia wiatrowa, zarówno lądowa (92 % zainstalowanej mocy energii wiatrowej), jak i morska, jest już głównym filarem naszego systemu elektroenergetycznego. W 2022 r. dostarczała średnio 16 % energii elektrycznej zużywanej w UE, a często osiąga ponad 30 % dziennie⁵. Dzięki innowacjom i korzyściom skali technologie wykorzystujące energię wiatrową opracowywane i rozwijane w Europie stały się znacznie tańsze w ciągu ostatnich 10

⁵ Dane ENTSO-E.

lat⁶. W wielu częściach Europy energia wiatrowa jest najtańszym źródłem energii elektrycznej⁷.

Dotychczas instalacje wiatrowe rozmieszczone w UE były dostarczane głównie przez lokalny sektor produkcji energii wiatrowej. Główni producenci europejscy odpowiadali za 85 % unijnego rynku energii wiatrowej (94 % w sektorze energii morskiej)⁸. Produkcja turbin i ich części (łopat, gondoli i wież, przekładni, fundamentów, podstacji, generatorów itp.) obejmuje cały obszar UE. Sprawia to, że sektor produkcji energii wiatrowej jest ważnym źródłem miejsc pracy: szacuje się, że cały sektor energii wiatrowej oferuje 240 000–300 000 bezpośrednich i pośrednich miejsc pracy w UE, a około 45 000 (28 % bezpośrednich miejsc pracy) oferują producenci turbin i komponentów⁹.

Przedsiębiorstwa europejskie posiadają znaczny udział w rozwijającym się światowym rynku urządzeń wiatrowych. Udział ten spadł jednak z 42 % w 2020 r. do 35 % w 2022 r.¹⁰ Wynika to w dużej mierze z szybkiego wdrażania rozwiązań w zakresie energii wiatrowej w Chinach, które opiera się przede wszystkim na rosnącym krajowym przemyśle wytwórczym. Spośród 10 największych na świecie przedsiębiorstw produkujących turbiny wiatrowe (zaspokajających ponad 80 % światowego popytu na turbiny wiatrowe) cztery mają siedzibę główną w UE, a kolejne cztery znajdują się w Chinach.

Europejscy operatorzy projektów z zakresu energii wiatrowej i podmioty je realizujące również prowadzą działalność na całym świecie, ale w przeciwieństwie do producentów urządzeń wiatrowych odnotowali znaczne zyski w 2022 r. i w poprzednich latach. Problemy producentów z UE w coraz większym stopniu wpływają jednak na wyniki unijnych operatorów energii wiatrowej, co prowadzi na przykład do opóźnień w realizacji projektów lub rezygnacji z nich. Ponadto wszyscy producenci z UE w coraz większym stopniu napotykają przeszkody w dostępie do rynków zagranicznych.

Przemysł energii wiatrowej boryka się również z problemem dostępu do surowców, takich jak miedź, metale ziem rzadkich, stal, nikiel, włókna szklane lub krzem. Europa jest zależna od państw trzecich w zakresie dostaw tych materiałów, w przypadku których popyt wzrasta wraz z rozwojem tego sektora na całym świecie, a ceny podlegają wahanom.

3. GŁÓWNE CZYNNIKI LEŻĄCE U PODSTAW TRUDNOŚCI PRZEMYSŁU WYTWÓRCZEGO ENERGII WIATROWEJ W UE

Pomimo ogólnie pozytywnych zmian w przeszłości europejski przemysł energii wiatrowej boryka się obecnie z poważnymi problemami. Czynniki powodujące trudności unijnych producentów urządzeń wiatrowych w prowadzeniu ich działalności można podzielić na pięć głównych kategorii.

⁶ IRENA (2023), Renewable power generation costs in 2022 [Koszty wytwarzania energii odnawialnej w 2022 r.].

⁷ Georgakaki, A. i in., Obserwatorium Czystych Technologii Energetycznych, *Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the European Union – 2022 Status Report* [Ogólna analiza strategiczna czystych technologii energetycznych w Unii Europejskiej – sprawozdanie dotyczące stanu w 2022 r.].

⁸ SWD(2023) 68 final z 23 marca 2023 r.

⁹ Telsnig, T. i in., Obserwatorium Czystych Technologii Energetycznych: *Wind Energy in the European Union – 2022 Status Report on Technology Development, Trends, Value Chains and Markets* [Energia wiatrowa w Unii Europejskiej – sprawozdanie dotyczące stanu rozwoju technologii, tendencji, łańcuchów wartości i rynków w 2022 r.], Urząd Publikacji Unii Europejskiej.

¹⁰ SWD(2023) 68 final z 23 marca 2023 r.

Po pierwsze, niepełne wykorzystanie zdolności produkcyjnych spowodowane **niewystarczającym i niepewnym popytem na turbiny wiatrowe** w UE. Obecnie producenci nie mają odpowiedniego przeglądu planowanego wdrażania rozwiązań w zakresie energii wiatrowej przez państwa członkowskie, co prowadzi do trudności w planowaniu produkcji i inwestycji. Ponadto transport części i komponentów turbin wiatrowych wymaga wydania specjalnych zezwoleń, które różnią się w poszczególnych państwach członkowskich, co prowadzi do opóźnień w ich transporcie z zakładu produkcyjnego do planowanych farm wiatrowych.

Niepełne wykorzystanie wynika również głównie z **powolnego i złożonego procesu wydawania zezwoleń** na projekty dotyczące energii odnawialnej. Branża szacuje, że 80 GW mocy energii wiatrowej w całej UE podlega procedurom wydawania zezwoleń – wartość ta pięciokrotnie przewyższa poziom całkowitego wdrożenia rozwiązań w zakresie energii wiatrowej w ubiegłym roku. Duża część tej mocy od lat czeka na wydanie zezwolenia ze względu na powolne i nieskuteczne procedury w tym zakresie.

Po drugie, **dostęp do surowców, wysoka inflacja i ceny surowców**¹¹, w połączeniu z ograniczonym zabezpieczeniem producentów sprzętu wiatrowego przed zmiennością cen czynników produkcji, osłabiły zdolność finansową producentów. Sytuację tę pogorszyły rosnące stopy procentowe i trudności w dostępie do finansowania.

Po trzecie, **konstrukcja krajowych przetargów** na rozwój energii ze źródeł odnawialnych często nie zapewnia odpowiedniego wynagrodzenia za przestrzeganie wysokich norm środowiskowych i standardów społecznych w przypadku produktów europejskich ani nie uwzględnia potrzeby zapewnienia odporności łańcucha dostaw, ponieważ przetargi te opierają się wyłącznie lub głównie na kryteriach cenowych. Dotyczy to większości aukcji, chociaż niektóre państwa członkowskie, np. Niderlandy lub Francja, zaczęły wprowadzać kryteria pozacenowe. Niektóre przetargi na morską energię wiatrową, takie jak przetargi organizowane w oparciu o nieograniczone składanie ofert z ujemnymi cenami, sprawiają, że operatorzy składają bardzo wysokie oferty. W połączeniu z przypadkami, w których nie ma wystarczających kar za niewykonanie projektów, zwiększa to ryzyko dla pełnej i terminowej realizacji projektów. Ponadto w całej UE istnieje duża niejednorodność w konstruowaniu aukcji. Ogólnie rzecz biorąc, utrudnia to producentom planowanie inwestycji, wpływa na stabilność linii produkcyjnych i ogranicza korzyści skali¹².

Po czwarte, wzrosła **presja ze strony międzynarodowych konkurentów** na unijny sektor produkcji energii wiatrowej. Na przykład bilans handlowy UE z Chinami w sektorze energii wiatrowej był ujemny z rekordowym deficytem w wysokości 462 mln EUR w 2022 r.¹³ Chiny są ważnym dostawcą surowców i komponentów dla unijnych i światowych producentów, ale stają się również poważnym konkurentem na rynkach państw trzecich, które są ważne dla przedsiębiorstw europejskich. Dzięki cenom średnio o 20 % niższym niż ceny odpowiedników w Europie i USA¹⁴ czasami – według przedstawicieli branży – również dzięki atrakcyjnym odroczonej płatnościom, obecność chińskich przedsiębiorstw za granicą

¹¹ Sprawozdanie Rystad (2023), *The State of the European Wind Energy Supply Chain* [Stan europejskiego łańcucha dostaw energii wiatrowej].

¹² Typowym przykładem jest szybki rozwój sektora turbin wiatrowych, który zmusza producentów do ciągłego dostosowywania swoich linii produkcyjnych poprzez nowe inwestycje.

¹³ JRC, Sprawozdanie Obserwatorium Czystych Technologii Energetycznych za 2023 r., w przygotowaniu.

¹⁴ Dane BloombergNEF (2023) <https://about.bnef.com/blog/cost-of-clean-energy-technologies-drop-as-expensive-debt-offset-by-cooling-commodity-prices/>

stale rośnie. Chociaż konkurencja stymuluje innowacje i prowadzi do ulepszania produktów, nierówne warunki działania mogą negatywnie wpłynąć na unijnych producentów urządzeń wiatrowych, a nawet zmniejszyć ich konkurencyjność na rynku UE.

Chińscy producenci odnieśli również korzyści ze zintegrowanych pionowo modeli biznesowych o krótszych łańcuchach dostaw ze względu na dominację Chin w produkcji stali i surowcach, a także potencjalnie z bardzo atrakcyjnych warunków finansowych. Wszystko to poważnie zmniejsza zdolność unijnych przedsiębiorstw do konkurowania na równych warunkach.

Po piąte, **dostępność wykwalifikowanych pracowników** w sektorze produkcji energii wiatrowej może mieć wpływ na szybkość zwiększania europejskich zdolności produkcyjnych¹⁵. W szczególności w przypadku morskiej energii wiatrowej trudno jest znaleźć wykwalifikowanych operatorów statków, dźwigów lub ciężkich wind. Przemysł będzie wymagał większej liczby pracowników, w tym inżynierów i handlowców.

Szacuje się, że europejska produkcja może zaspokoić większość obecnego popytu na turbiny wiatrowe w UE¹⁶. Aby jednak utrzymać swoją konkurencyjność na rosnącym rynku napędzanym ambicjami UE w zakresie lądowej i morskiej energii wiatrowej, europejscy producenci energii wiatrowej musieliby szybko zwiększyć swoje zdolności produkcyjne. Jeżeli tak się nie stanie, wąskie gardła w zaopatrzeniu mogłyby się wkrótce pojawić, co doprowadzi do spowolnienia wdrażania albo wzrostu importu, aby zlikwidować niedobór.

4. DZIAŁANIA PODJĘTE DOTYCHCZAS PRZEZ KOMISJĘ

Komisja przedstawiła już inicjatywy dotyczące niektórych kluczowych problemów, z którymi musi się zmierzyć unijny sektor produkcji energii wiatrowej.

W **zmienionej dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii**¹⁷ określono minimalny wiążący cel na poziomie 42,5 % udziału energii ze źródeł odnawialnych do 2030 r. przy dążeniu do osiągnięcia 45 %. Wyznacza ona kierunek zmierzający do szybkiego przyspieszenia wdrażania rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu innych względów politycznych, takich jak wielorakie użytkowanie gruntów. Będzie to wymagało masowej rozbudowy projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii, co zwiększy popyt m.in. na urządzenia wiatrowe.

Aby przyspieszyć wdrażanie rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w perspektywie krótkoterminowej, Komisja przedstawiła **rozporządzenie nadzwyczajne w sprawie wydawania zezwoleń**¹⁸, które uprości i skróci procedury wydawania zezwoleń na odnawialne źródła energii, w tym rozbudowę elektrowni oraz sieci. Rozporządzenie obowiązuje od końca 2022 r. i ma stracić moc do połowy 2024 r. Komisja podjęła również kroki w celu uproszczenia i usprawnienia procedur wydawania zezwoleń na transport

¹⁵ Zob. sprawozdanie roczne za 2023 r. na temat konkurencyjności czystych technologii energetycznych (które ma zostać opublikowane 25 października 2023 r.).

¹⁶ Według Global Wind Energy Council (GWEC) cała Europa posiada turbiny wiatrowe o zdolności produkcyjnej około 30 GW.

¹⁷ Wniosek w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (COM(2021) 557).

¹⁸ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2577 z dnia 22 grudnia 2022 r. ustanawiające ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej, Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 36.

komponentów turbin wiatrowych, które obecnie wymagają kilku pozwoleń na korzystanie z autostrad nawet w obrębie tego samego państwa członkowskiego¹⁹.

Wdrażanie rozporządzenia różniło się w poszczególnych państwach członkowskich, ale przynosi już pierwsze rezultaty. Na przykład po wejściu w życie rozporządzenia w Niemczech w 2023 r. wydano rekordową liczbę nowych zezwoleń, a wskaźnik rozbudowy źródła energii wzrósł do 34 %, co jest najwyższym wynikiem od dziewięciu lat. Po wdrożeniu zmieniona **dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii** uprości i skróci procedury wydawania zezwoleń w sposób bardziej kompleksowy i strukturalny. Niemal wszystkie państwa członkowskie uczestniczą w tym przeglądzie regulacyjnym, wprowadzając do swoich planów odbudowy i zwiększania odporności reformy w zakresie wydawania zezwoleń, także w niedawno przyjętych rozdziałach REPowerEU. Rozporządzenie w sprawie **Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI)**²⁰ stanowi, że państwa członkowskie mogą otrzymać, w drodze projektów realizowanych samodzielnie albo we współpracy z innymi państwami, techniczną wiedzę fachową w celu przyspieszenia wydawania zezwoleń na energię wiatrową. Sześć państw członkowskich skorzystało już z tego instrumentu, aby uzyskać wsparcie dla przyspieszenia wydawania zezwoleń. Przyjęty przegląd rozporządzenia dotyczącego **transeuropejskich sieci energetycznych (TEN-E)**²¹ zawiera również przepisy usprawniające wydawanie zezwoleń na projekty dotyczące infrastruktury transgranicznej, takie jak morskie hybrydowe połączenia międzysystemowe. Ramy TEN-E pomagają również we wdrażaniu lub uruchamianiu kluczowych transgranicznych projektów dotyczących infrastruktury elektroenergetycznej przy wsparciu finansowym z instrumentu „Łącząc Europę” na rzecz energii.

Wniosek dotyczący **zmiany dyrektywy w sprawie struktury rynku energii elektrycznej**²² ma na celu zapewnienie stabilnych sygnałów inwestycyjnych dla inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych poprzez promowanie zawierania umów długoterminowych za pośrednictwem kontraktów różnicowych i umów zakupu energii elektrycznej (PPA). Jednocześnie we wniosku określono przepisy mające na celu stworzenie bardziej elastycznego systemu elektroenergetycznego, który może przyspieszyć włączanie zmiennych odnawialnych źródeł energii, takich jak energia wiatrowa.

Analizując w szczególności przemysł wytwórczy technologii neutralnych emisyjnie, w tym energii wiatrowej, Komisja znacznie zwiększyła jego odporność, przyjmując **plan przemysłowy Zielonego Ładu** oraz wnioski dotyczące **aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie i aktu w sprawie surowców krytycznych**²³. Wnioskiem dotyczącym aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie wprowadzono w szczególności kryteria zrównoważoności i odporności w zamówieniach publicznych i aukcjach w celu wspierania energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto przyspieszy on wydawanie zezwoleń na tworzenie zakładów produkcyjnych, upowszechni podnoszenie i zmianę kwalifikacji oraz będzie wspierać innowacje i lepszą koordynację między państwami członkowskimi. Wniosek dotyczący aktu w sprawie surowców krytycznych ma na celu wzmocnienie łańcucha wartości

¹⁹ Wniosek dotyczący zmiany dyrektywy 96/53/WE w sprawie maksymalnych dopuszczalnych obciążeń i wymiarów (COM(2023) 445).

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego, Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1.

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r.

²² COM(2023)148 final z dnia 14 marca 2023 r.

²³ Odpowiednio: COM(2023) 62 final z dnia 1 lutego 2023 r., COM(2023) 161 z dnia 16 marca 2023 r. i COM(2023) 160 z dnia 16 marca 2023 r.

surowców krytycznych, z których część jest wykorzystywana w przemyśle energii wiatrowej, promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym – podstawowego podejścia do zmniejszenia zależności od surowców – przy jednoczesnym zminimalizowaniu wpływu na środowisko.

Zmieniona strategia Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego²⁴ dotyczy zagrożeń dla krytycznej infrastruktury morskiej, w tym morskich instalacji wiatrowych, oraz poprawy nadzoru i ochrony infrastruktury przed atakami konwencjonalnymi, hybrydowymi i cybernetycznymi oraz odporności na takie ataki.

Aby wspomagać potrzebne inwestycje, Komisja, oprócz możliwości wsparcia przewidzianych w wytycznych w sprawie pomocy regionalnej, wprowadziła również nową sekcję w **tyczasowych ramach pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji**, w której dopuszcza się – do 31 grudnia 2025 r. – pomoc inwestycyjną w zakresie produkcji sprzętu strategicznego niezbędnego do przejścia na gospodarkę neutralną emisyjnie, w tym m.in. turbin wiatrowych i ich kluczowych komponentów i powiązanych surowców krytycznych²⁵. Na podstawie tej nowej sekcji niektóre państwa członkowskie ustanawiają systemy wsparcia na rzecz rozwoju produkcji czystych technologii. Od marca 2023 r. Komisja zatwierdziła programy ustanowione przez kilka państw członkowskich, których łączny budżet wynosi około 6,9 mld EUR, i obecnie ocenia dodatkowe programy.

Ponadto państwa członkowskie mogą również wspierać sektor energii wiatrowej w ramach ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych²⁶, zasad ramowych dotyczących badań, rozwoju i innowacji²⁷, wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią²⁸ oraz wytycznych w sprawie pomocy regionalnej²⁹.

W czerwcu 2023 r. Komisja zaproponowała **Platformę na rzecz technologii strategicznych dla Europy** („STEP”) w celu wspierania inwestycji w kluczowe i powstające technologie, które są istotne z punktu widzenia transformacji ekologicznej i cyfrowej³⁰. Platforma umożliwi ukierunkowanie zarówno istniejącego, jak i dodatkowego finansowania unijnego w ramach szeregu programów UE na rzecz dziedzin technologii, które mają kluczowe znaczenie dla przywództwa Europy, w szczególności w zakresie produkcji czystych technologii, przyczyniając się tym samym do zapewnienia równych warunków działania dla inwestycji na całym jednolitym rynku.

Unijne programy wydatków oferują możliwości wsparcia dla przemysłu energii wiatrowej. W ramach **funduszu innowacyjnego**, który może wspierać rozwój innowacyjnych projektów produkcyjnych, od 2020 r. wybrano sześć projektów z zakresu energii wiatrowej, które

²⁴ JOIN(2023) 8 Wspólny komunikat w sprawie aktualizacji strategii Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego i jej planu działania „Udoskonalona strategia Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego w obliczu zmieniających się zagrożeń morskich”.

²⁵ Komunikat Komisji 2023/C 101/03.

²⁶ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

²⁷ Komunikat Komisji – Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, 2022/C 414/01.

²⁸ Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r., C/2022/481.

²⁹ Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie regionalnej pomocy państwa, 2021/C 153/01.

³⁰ COM(2023) 335 final z dnia 20 czerwca 2023 r.

otrzymają wsparcie o łącznej wartości 150 mln EUR. Ostatnie zaproszenie do składania wniosków dotyczących projektów na dużą skalę³¹ obejmowało specjalne okno dla produkcji czystych technologii; planowane są kolejne zaproszenia do składania wniosków. Szereg państw członkowskich korzysta z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, aby wspierać budowanie zdolności przemysłowych w zakresie technologii odnawialnych.

W istniejących RRP przewidziano działania mające na celu wdrożenie do 15,9 GW dodatkowej mocy energii wiatrowej i słonecznej³², przeznaczając do 5,6 mld EUR na projekty związane z energią wiatrową i słoneczną. Działania koncentrujące się w szczególności na energii wiatrowej obejmują budowę morskich lub lądowych farm wiatrowych oraz powiązanej infrastruktury, takiej jak wyspy energetyczne lub infrastruktura terminalowa *offshore*.

Ponadto inwestycje w produkcję i wdrażanie mogą być wspierane przez program **InvestEU**, w ramach którego zatwierdzono dotychczas ponad 1,8 mld EUR pożyczek z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) na projekty z zakresu energii wiatrowej. W ramach programu badawczego „**Horyzont Europa**” przeznaczono około 250 mln EUR na tematy związane z energią wiatrową. **Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** wspierają innowacje, budowanie zdolności przemysłowych, w szczególności w MŚP, oraz wdrażanie rozwiązań w zakresie energii wiatrowej, na podstawie krajowych i regionalnych programów polityki spójności. Oczekuje się, że wsparcie w ramach polityki spójności na rzecz samego wdrażania wyniesie ponad 580 mln EUR w latach 2021–2027, osiągając łącznie 819 mln EUR, z uwzględnieniem również wkładów krajowych.

Komisja poparła również utworzenie **wielkoskalowego partnerstwa UE na rzecz umiejętności**. Partnerstwo to jest prowadzone przez zainteresowane strony i ma na celu gromadzenie informacji na temat potrzeb w zakresie umiejętności w sektorze energii odnawialnej, przyczynienie się do zapewnienia odpowiednich umiejętności oraz zapewnienie wskazówek i zaleceń dla organów publicznych.

Oprócz niniejszego planu działania Komisja przyjmuje komunikat w sprawie realizacji strategii na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych, który obejmuje zestaw działań poświęconych konkretnie energii z morskich źródeł odnawialnych.

5. PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ ENERGII WIATROWEJ

Należy jednak zrobić więcej, aby wesprzeć europejski sektor energii wiatrowej. W związku z tym niniejszy europejski plan działania na rzecz energii wiatrowej, który opiera się na działaniach już podjętych przez Komisję, obejmuje dodatkowe działania mające na celu sprostanie zidentyfikowanym wyzwaniom. Środki te składają się z sześciu kluczowych filarów: (i) przyspieszenie wdrażania dzięki większej przewidywalności i szybszemu wydawaniu zezwoleń, (ii) ulepszony model aukcji, (iii) dostęp do finansowania, (iv) stworzenie sprawiedliwego i konkurencyjnego środowiska międzynarodowego, (v) umiejętności oraz (vi) zaangażowanie branży i zobowiązania państw członkowskich.

³¹ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/calls-proposals/large-scale-calls_en

³² Większość działań wspieranych w ramach RRP ma wspólne cele w zakresie wdrażania, które obejmują zarówno energię słoneczną, jak i wiatrową, bez podziału na rodzaj technologii.

1. PRZYSPIESZENIE WDRAŻANIA DZIEKI WIEKSZEJ PRZEWIDYWALNOŚCI I SZYBSZEMU WYDAWANIU ZEZWOLEŃ

Odblokowanie bieżących projektów znajdujących się na etapie wydawania pozwoleń i przyspieszenie nowych projektów wymaga skuteczniejszych i bardziej przejrzystych procedur wydawania pozwoleń, lepszej obsady kadrowej i lepszego szkolenia krajowych organów wydających pozwolenia oraz szybszego wdrożenia nowych ram regulacyjnych dotyczących wydawania zezwoleń. Aby wyeliminować te przeszkody, Komisja skoncentruje się na cyfryzacji procesu wydawania pozwoleń we wszystkich państwach członkowskich UE. Sprawniejsza wymiana informacji na temat istniejących praktyk między państwami członkowskimi w celu uzyskania akceptacji społeczności lokalnych również wniesie dodatkową wartość do tego procesu.

Ogólnie rzecz biorąc, w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności państwa członkowskie zaproponowały działania mające na celu wsparcie krajowych organów wydających zezwolenia, których wartość opiewa na 31 mln EUR. Oczekuje się, że zostanie to jeszcze wzmocnione dodatkowymi działaniami realizowanymi za pośrednictwem rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności w państwach członkowskich.

Ponadto pomimo obowiązujących szczegółowych przepisów prawnych³³ w wielu państwach członkowskich szczegółowe planowanie aukcji energii ze źródeł odnawialnych jest albo mało wiarygodne, albo nie ma go wcale. Komisja będzie ściślej współpracować z państwami członkowskimi w celu zapewnienia przejrzystego planowania aukcji odnawialnych źródeł energii, a jeżeli nie będzie to wystarczające, podejmie działania w celu zapewnienia właściwego wdrożenia odpowiednich przepisów dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii.

Ponadto brakuje strategii mających na celu ułatwienie wdrażania rozwiązań w zakresie energii wiatrowej poprzez umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej. Niejasna perspektywa co do wielkości wdrożenia w nadchodzących latach sprawia, że producenci z UE wstrzymują wzrost produkcji i zdolności produkcyjnych. Bardziej kompleksowe i szczegółowe planowanie aukcji zwiększy zaufanie branży do krótko- i średnioterminowych możliwości rynkowych.

Działanie nr 1: Komisja i państwa członkowskie będą współpracować w celu przyspieszenia wydawania zezwoleń Inicjatywa „Accele-RES” – przyspieszenie transpozycji i wdrożenia dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii Tymczasowy system nadzwyczajny

Komisja rozpocznie realizację inicjatywy „Accele-RES” obejmującej m.in. następujące działania szczególne:

- **Komisja będzie priorytetowo traktować kwestię przyspieszenia wydawania zezwoleń, kładąc silny nacisk na cyfryzację krajowych procesów wydawania zezwoleń w całej UE, a także wspierając wdrażanie szkoleń dla krajowych organów wydających zezwolenia. W wybranych państwach członkowskich działanie to będzie**

³³ Art. 6 ust. 3 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.

wspierane w ramach rozdziałów REPowerEU w ich planach odbudowy i zwiększania odporności. Komisja będzie zachęcać państwa członkowskie do korzystania z **Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI)**³⁴ w celu dalszego wspierania szybkiego wdrażania przepisów dyrektywy w sprawie energii odnawialnej dotyczących wydawania zezwoleń.

- Przed końcem roku Komisja uruchomi **specjalne narzędzie internetowe, aby wesprzeć państwa członkowskie w procesie wydawania zezwoleń**. Narzędzie to będzie między innymi zawierać odpowiedzi na często zadawane przez państwa członkowskie pytania praktyczne związane z wdrażaniem zmienionych przepisów dotyczących wydawania zezwoleń.
- Aby wesprzeć szybkie wdrożenie przepisów dotyczących wydawania zezwoleń, Komisja wezwie wszystkie państwa członkowskie do opracowania szczegółowych **planów wdrażania** zmienionej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii.
- Do kwietnia 2024 r. Komisja **zaktualizuje zalecenie** w sprawie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej³⁵ oraz **wytyczne** w sprawie dobrych praktyk w zakresie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej oraz w sprawie ułatwienia zawierania umów zakupu energii elektrycznej³⁶, które mu towarzyszą, w razie potrzeby o dalsze wytyczne dotyczące takich tematów, jak rozbudowa źródła energii, uproszczenie procedur środowiskowych lub zezwoleń dla sieci. Komisja wyda również wytyczne dla państw członkowskich dotyczące wyznaczania obszarów przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii³⁷.
- Komisja przekształci **nieformalną grupę ekspertów ds. wydawania zezwoleń** w specjalne forum w celu regularnej wymiany najlepszych praktyk i identyfikacji pozostałych przeszkód, w tym barier regulacyjnych, które wymagają dalszych działań na szczeblu UE. Działalność rozpoczną inne fora współpracy z państwami członkowskimi, takie jak **wspólne działanie na rzecz dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii (CA-RES)** i **Grupa Zadaniowa ds. Egzekwowania Przepisów dotyczących Jednolitego Rynku (SMET)**, które zapewnią wsparcie we wdrażaniu nowych przepisów³⁸.

³⁴https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_pl

³⁵ Zalecenie Komisji C(2022) 3219 final.

³⁶ Dokument roboczy służb Komisji „Wytyczne dla państw członkowskich w sprawie dobrych praktyk w zakresie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej oraz w sprawie ułatwienia zawierania umów zakupu energii elektrycznej” Towarzyszący dokumentowi: Zalecenie Komisji w sprawie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej oraz ułatwienia zawierania umów zakupu energii elektrycznej”, SWD(2022) 149 final.

³⁷ Zgodnie z art. 15 lit. c) zmienionej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii państwa członkowskie muszą wyznaczyć obszary przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii dla co najmniej jednej technologii energii odnawialnej.

³⁸ SMET będzie kontynuować prace nad wyeliminowaniem barier dotyczących procesu wydawania zezwoleń na projekty związane z energią wiatrową i słoneczną. Będzie również wspierać wymianę dobrych praktyk w zakresie punktów kompleksowej obsługi, cyfrowe wydawanie zezwoleń oraz przedstawianie jasnych informacji i terminów.

Komisja przeprowadza obecnie przegląd rozporządzenia nadzwyczajnego w sprawie wydawania zezwoleń w kontekście trwającej oceny potrzeby przedłużenia okresu obowiązywania rozporządzeń nadzwyczajnych. Rozporządzenie przyspiesza już procedury wydawania zezwoleń w państwach członkowskich, jeszcze zanim przepisy zmienionej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii zostaną skutecznie transponowane (państwa członkowskie są zobowiązane do transpozycji niektórych z tych przepisów do 1 lipca 2024 r.). Widzimy, że rynek energii ustabilizował się w porównaniu z 2022 r., ale UE nadal boryka się ze skutkami kryzysu energetycznego. Chociaż nasza architektura gotowości i bezpieczeństwa dostaw została wzmocniona, nadal utrzymują się zagrożenia, takie jak zakłócenia naszego importu energii. Ceny energii elektrycznej są na wysokim poziomie i nadal charakteryzują się dużą zmiennością. Potrzeba przyspieszenia wdrażania rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii wiatrowej, w całej UE jest większa niż kiedykolwiek, ponieważ pomaga w rozwiązaniu problemu zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw, wypieraniu paliw kopalnych z koszyka energetycznego i osiągnięciu naszych ambitnych celów na 2030 r.

Do listopada Komisja przedstawi sprawozdanie z głównych ustaleń tego przeglądu i rozważy zaproponowanie przedłużenia tymczasowego systemu nadzwyczajnego. Taki tymczasowy system przyniósłby konkretne korzyści dla odnawialnych źródeł energii i byłby wyraźnym sygnałem dla przemysłu i państw członkowskich, że należy pilnie przyspieszyć wdrażanie rozwiązań w zakresie energii wiatrowej i innych odnawialnych źródeł energii. Aby zapewnić płynne i strukturalne utrzymanie korzystnych warunków ustanowionych na mocy rozporządzenia w sprawie urządzeń nadzwyczajnych, wzywa się państwa członkowskie do przyspieszenia transpozycji przepisów zmienionej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii.

Działanie nr 2: Państwa członkowskie zwiększą widoczność listy przygotowywanych projektów z zakresu energii wiatrowej za pomocą zobowiązań dotyczących energii wiatrowej, publikacji średnioterminowych harmonogramów aukcji, długoterminowych planów wdrażania odnawialnych źródeł energii

Zgodnie z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii państwa członkowskie mają już obowiązek opublikowania długoterminowego harmonogramu dotyczącego oczekiwanego przydziału wsparcia na rzecz odnawialnych źródeł energii obejmującego co najmniej pięć kolejnych lat oraz wprowadzenia środków zapewniających, aby umowy zakupu energii elektrycznej przyczyniały się również do wymaganego wdrażania odnawialnych źródeł energii³⁹. WE współpracy z państwami członkowskimi Komisja zapewni widoczność i przewidywalność krajowych planów wdrażania odnawialnych źródeł energii poprzez zapewnienie wdrożenia odpowiednich przepisów dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii i wdrożenie przejrzystych narzędzi cyfrowych. Pomogłoby to przemysłowi lepiej planować inwestycje w zdolności produkcyjne, zwiększyć jego zdolność do pozyskania środków finansowych i wzmocnić uzasadnienie biznesowe. Niektóre państwa członkowskie,

³⁹ Art. 6 ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001: „Państwa członkowskie publikują długoterminowy harmonogram dotyczący oczekiwanego przydziału wsparcia obejmujący, jako punkt odniesienia, co najmniej pięć kolejnych lat lub – w przypadku ograniczeń budżetowych w planowaniu – kolejne trzy lata, zawierający orientacyjne terminy, w odpowiednich przypadkach częstotliwość postępowań o udzielenie zamówienia, oczekiwaną moc i budżet lub maksymalne jednolite wsparcie, które ma zostać przydzielone, oraz oczekiwane kwalifikujące się technologie, stosownie do przypadku. Harmonogram ten jest aktualizowany corocznie lub, w razie konieczności, w celu uwzględnienia zmiany sytuacji na rynku lub oczekiwanego przydziału wsparcia”.

takie jak Dania czy Polska, już pracują nad konkretnymi programami przetargowymi na duże inwestycje morskie.

W tym celu:

- Komisja utworzy interaktywną **unijną platformę cyfrową**, na której publikowane będą plany aukcji państw członkowskich. Zapewni to większą widoczność przyszłych aukcji i spodziewanych wolumenów wdrożenia oraz umożliwi przedsiębiorstwom posiadanie **jednego punktu informacyjnego** na potrzeby wszystkich aukcji planowanych w UE;
- Komisja wzywa państwa członkowskie do powzięcia określonych, konkretnych **zobowiązań dotyczących wielkości poziomu wdrożenia rozwiązań w zakresie energii wiatrowej** co najmniej na lata 2024–2026, zapewniających jasny i wiarygodny przegląd wdrożenia rozwiązań w zakresie energii wiatrowej w kolejnych latach, który ma zostać sformalizowany do końca 2023 r. Zobowiązania te powinny uzupełniać ambitne zobowiązania dotyczące energii morskiej, które do 2030 r. wynoszą 111 GW we wszystkich basenach morskich UE;
- Komisja zacieśni współpracę z państwami członkowskimi, projektodawcami i operatorami sieci w kontekście regionalnych grup wysokiego szczebla⁴⁰ w celu określenia konkretnych gotowych do realizacji projektów dotyczących energii wiatrowej i innych odnawialnych źródeł energii, w tym projektów transgranicznych, oraz w celu wsparcia ich szybkiej realizacji. Dobrym przykładem jest współpraca w dziedzinie energii na Morzu Północnym (North Sea Energy Cooperation, NSEC), która przyjęła wspólne oświadczenie⁴¹ nakreślające nowe ambitne i zagregowane cele dotyczące osiągnięcia co najmniej 260 GW morskiej energii wiatrowej do 2050 r., przy czym cele pośrednie wynoszą co najmniej 76 GW do 2030 r. i 193 GW do 2040 r. Komisja wykorzysta również fora współpracy regionalnej do koordynowania planowania projektów dotyczących morskiej energii wiatrowej i innych projektów w zakresie energii odnawialnej o oddziaływaniu regionalnym, jak wyjaśniono również w komunikacie dotyczącym energii z morskich źródeł odnawialnych;
- w grudniu 2023 r., po dokonaniu oceny projektów krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, Komisja **wyda zalecenia dotyczące wydawania zezwoleń i długoterminowego planowania wdrażania odnawialnych źródeł energii**. W zaktualizowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu, wykraczających poza obecne zobowiązania prawne, państwa członkowskie powinny opracować **kompleksowe dziesięcioletnie plany** wdrażania odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii wiatrowej, z perspektywą do 2040 r. Plany te powinny obejmować ukierunkowane moce zainstalowane, ilości lub produkcję, profil projektów, rozkład przestrzenny i aspekty integracji systemu energetycznego. Dzięki temu przemysł wytwórczy oraz operatorzy sieci będą mogli w odpowiednim czasie rozwijać sieci niezbędne do integracji odnawialnych źródeł energii (poprzez plany rozwoju sieci).

⁴⁰ BEMIP, CESEC, South-Western i NSEC.

⁴¹ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-09/220912_NSEC_Joint_Statement_Dublin_Ministerial.pdf

Działanie nr 3: Komisja przyjmie plan działania w celu ułatwienia rozbudowy sieci

W następstwie konferencji wysokiego szczebla w sprawie sieci elektroenergetycznych we wrześniu 2023 r. Komisja przyjmie w listopadzie 2023 r. **plan działania dotyczący sieci**, uwzględniający zarówno poziomy przesyłu, jak i dystrybucji. Opierając się na ramach transeuropejskich sieci energetycznych (TEN-E), plan działania przyczyni się w szczególności do przyspieszenia realizacji kluczowych transgranicznych projektów dotyczących infrastruktury elektroenergetycznej, które mają zostać włączone do pierwszego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania po przyjęciu zmienionego rozporządzenia w sprawie transeuropejskich sieci energetycznych. Projekty te będą miały kluczowe znaczenie dla integracji coraz większych ilości odnawialnych źródeł energii i przyspieszenia integracji systemu energetycznego.

Plan działania obejmie środki mające na celu rozwiązanie problemu wąskich gardeł utrudniających wzmocnienie i rozbudowę sieci, w tym transgraniczny podział kosztów, oraz produkcję, które mają kluczowe znaczenie dla odblokowania większej liczby projektów z zakresu lądowej i morskiej energii wiatrowej, pobudzenia inwestycji w projekty dotyczące energii wiatrowej w nadbrzeżnych państwach członkowskich i infrastruktury transportowej do regionów śródlądowych w Europie, a tym samym stworzenia dodatkowego popytu na urządzenia wiatrowe. Plan działania dotyczący sieci ułatwi również inwestycje wyprzedzające w celu zapewnienia niezbędnego rozwoju sieci. Jego celem będzie zarówno przyspieszenie wdrożenia nowej infrastruktury poprzez usunięcie wąskich gardeł w procedurze wydawania zezwoleń, jak i zapewnienie lepszego wykorzystania istniejącej sieci, na przykład dzięki zwiększeniu widoczności istniejących zdolności.

II. ULEPSZONY MODEL AUKCJI

Sposób, w jaki państwa członkowskie opracowują model swoich aukcji w celu wspierania odnawialnych źródeł energii, wpływa na wdrażanie odnawialnych źródeł energii i sygnały inwestycyjne wysyłane w całym łańcuchu wartości. Dobrze opracowane obiektywne, przejrzyste, wstępne i pozacenowe kryteria udzielenia zamówienia, które przewidują nagradzanie produktów o wyższej wartości dodanej i propagowanie ekspansji przemysłu, mogą zapewnić lepsze wsparcie dla innowacyjnego i konkurencyjnego przemysłu produkcji energii wiatrowej. Kryteria takie jak dłuższy okres eksploatacji instalacji, wielkość emisji związanych z produkcją czy środki związane z gospodarką o obiegu zamkniętym ograniczają ślad środowiskowy farm wiatrowych i pomagają zmniejszyć naszą zależność od surowców krytycznych. Przeciwdziałanie ryzyku opóźnień w realizacji projektów lub ich niewykonania zapewnia przedsiębiorstwom i inwestorom większą przewidywalność i pewność. Ogólnie rzecz biorąc, dalsza harmonizacja zasad opracowywania modelu aukcji stosowanych przez państwa członkowskie ograniczyłaby koszty transakcji i mogłaby przyczynić się do zapewnienia, aby aukcje były adekwatne do zakładanych celów, pozostawiając jednocześnie wystarczające możliwości elastyczności i innowacji na szczeblu państw członkowskich. Wykorzystanie tych elementów w modelu aukcji powinno uwzględniać wpływ na budżet państw członkowskich oraz potrzebę uproszczenia.

Działanie nr 4: Państwa członkowskie uwzględnią w swoich aukcjach obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne kryteria jakościowe i środki mające na celu

zmaksymalizowanie wskaźnika realizacji projektów, poparte zaleceniem i wytycznymi Komisji

Niezwłocznie po przyjęciu planu działania Komisja **rozpocznie dialog** z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami **w celu poprawy, uproszczenia i zapewnienia spójności w opracowywaniu modelu aukcji energii ze źródeł odnawialnych**, aby zaradzić niedociągnięciom wynikającym z opóźnień w realizacji projektów lub rezygnacji z nich. Niepewność ta szkodzi europejskim podmiotom działającym na rynku energii wiatrowej i państwom członkowskim oraz utrudnia osiągnięcie unijnego celu w zakresie odnawialnych źródeł energii. Dialog doprowadzi do jak najszybszego przyjęcia **zalecenia i wytycznych Komisji** służących zapewnieniu proponowanych standardowych elementów aukcji, przy pełnej komplementarności z aktem w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie, a także sprawienie, by model aukcji stał się bardziej jednolity i skuteczny. W dłuższej perspektywie Komisja byłaby gotowa zapewnić bardziej jednolity model aukcji poprzez nadanie tym przepisom prawnie wiążącego charakteru w drodze aktu wykonawczego do aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie.

Działanie to będzie obejmować następujące elementy:

- zaproponowanie zestawu niedyskryminacyjnych, obiektywnych i przejrzystych kryteriów kwalifikacji wstępnej związanych z cyberbezpieczeństwem (zgodność z dyrektywą NIS 1 i NIS 2) oraz międzynarodowym przekazywaniem danych, zgodnie z prawem UE i zobowiązaniami międzynarodowymi, a także innymi kryteriami, takimi jak zrównoważony rozwój/środowisko/ochrona basenów morskich oraz zdolność do realizacji projektów;
- zwiększenie jasności pozacenowych kryteriów udzielenia zamówienia, które mają kluczowe znaczenie dla nagradzania zrównoważonego rozwoju, innowacji, integracji systemu energetycznego, produktów wysokiej jakości oraz wkładu w odporny łańcuch dostaw;
- zbadanie możliwości opracowania europejskiego kodeksu prowadzenia działalności gospodarczej, który promowałby między innymi przejrzystość łańcucha dostaw i mógłby być zalecany w odniesieniu do przyszłych aukcji energii wiatrowej;
- zwiększenie cyberodporności instalacji wiatrowych i infrastruktury, z którą są one połączone;
- zapewnienie pełnej i terminowej realizacji projektów poprzez odpowiednie zachęty. Powinno to obejmować klauzule dotyczące kar za niewykonanie projektów i indeksację cen, aby pomóc przemysłowi w lepszym sprostaniu wzrostowi kosztów spowodowanemu inflacją;
- ocena skutków składania ofert z ujemnymi cenami i badanie rozwiązań służących uniknięciu negatywnego wpływu na szybkość i skalę wdrażania oraz na łańcuch wartości.
- Gromadząc zobowiązania państw członkowskich dotyczące ilości wdrożonej energii wiatrowej w latach 2024–2026 i później, Komisja zapyta państwa członkowskie, czy zamierzają one korzystać ze składania ofert z ujemnymi cenami, w szczególności z nieograniczonego składania ofert z ujemnymi cenami, które może prowadzić do

bardzo wysokich ofert na projekty z zakresu energii wiatrowej i zwiększyć ryzyko dla pełnej i terminowej realizacji takich projektów. W stosownych przypadkach Komisja rozpocznie dialog z państwami członkowskimi na temat tego, czy można uniknąć takiej struktury składania ofert; oraz

- rozwiązanie kwestii pułapów ofert prowadzących do niedostatecznej liczby ofert na aukcjach.

Działanie 4 ma na celu wprowadzenie szybkich i wymiernych usprawnień i zwiększenie harmonizacji w zakresie opracowywania modeli aukcji energii ze źródeł odnawialnych. Niektóre kwestie, które mają być rozwiązane w ramach tego działania, zostały uwzględnione w sposób strukturalny we wnioskach dotyczących **dyrektywy w sprawie struktury rynku energii elektrycznej i aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie**. Mając to na uwadze, **Komisja wzywa współprawodawców, aby szybko osiągnęli porozumienie co do dyrektywy w sprawie struktury rynku energii elektrycznej (do końca 2023 r.) i aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie (do marca 2024 r.)**.

Komisja będzie wspierać współprawodawców we wprowadzaniu do aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie przepisów dotyczących obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów kwalifikacji wstępnej w odniesieniu do aukcji oraz zwiększenia stosowania pozacenowych kryteriów udzielenia zamówienia, w tym w szczególności kwestii związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, cyberbezpieczeństwem i bezpieczeństwem danych, a także zdolnością do pełnej i terminowej realizacji projektu.

Ponadto, jeżeli współprawodawcy podejmą taką decyzję, Komisja jest gotowa do szybkiego przedstawienia wniosku dotyczącego **aktu wykonawczego** do aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie w celu włączenia najlepszych praktyk w zakresie opracowywania modelu aukcji odnawialnych źródeł energii do prawodawstwa europejskiego oraz dalszego usprawnienia modelu aukcji.

Przepisy dyrektywy w sprawie struktury rynku energii elektrycznej dotyczące stosowania kontraktów różnicowych i umów zakupu energii elektrycznej mogłyby, po ich przyjęciu, przyczynić się do stabilności dochodów w przemyśle energii wiatrowej.

Działanie nr 5: Przeciwdziałanie ryzyku w cyberprzestrzeni i uwzględnienie aspektów ochrony danych

Komisja zidentyfikuje ryzyko w cyberprzestrzeni istotne dla instalacji energii wiatrowej i związanej z nią infrastruktury, w tym aspekty ochrony danych, aby ocenić, czy można je wykorzystać do zaszkodzenia bezpieczeństwu gospodarczemu lub bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej w UE. Taka identyfikacja i ocena zostaną przeprowadzone w kontekście oceny ryzyka prowadzonej obecnie przez Komisję wraz z wysokim przedstawicielem i grupą współpracy ds. bezpieczeństwa sieci i informacji, o której to ocenie mowa w zaleceniu Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie ogólnounijnego skoordynowanego podejścia do kwestii

wzmocnienia odporności infrastruktury krytycznej⁴². Na potrzeby tej konkretnej analizy oraz w celu uwzględnienia jej w szerszej ocenie ryzyka Komisja będzie również korzystać z pomocy grup ekspertów, np. nowo utworzonej grupy ekspertów ds. inteligentnej energii i jej grupy roboczej ds. cyberbezpieczeństwa, a także przedstawiciele przemysłu, w tym sprzedawców i przedsiębiorstw energetycznych. Prace nad oceną ryzyka mogą opierać się na doświadczeniach związanych z siecią 5G i uzupełniłaby istniejącą infrastrukturę bezpieczeństwa, a w szczególności **kodeks sieci dotyczący cyberbezpieczeństwa transgranicznych przepływów energii elektrycznej**, który ma zostać przyjęty w I kwartale 2024 r. Wyniki mogłyby wspierać procedury udzielania zamówień publicznych i modele aukcji, dalsze kształtowanie polityki, a także monitorowanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Analiza ryzyka w cyberprzestrzeni będzie miała szeroki zakres i obejmie także instalacje.

Działanie nr 6: Komisja zwiększy wykorzystanie strategicznych zamówień publicznych w kontekście strategii Global Gateway

W grudniu 2021 r. Komisja uruchomiła strategię Global Gateway, w ramach której UE inwestuje, stosując podejście „Drużyna Europy”, w czystą energię i projekty infrastrukturalne na całym świecie, w tym w energię wiatrową. Komisja proponuje zwiększenie wykorzystania strategicznych zamówień publicznych w kontekście strategii Global Gateway. Zapewni to zgodność projektów z wysokimi normami środowiskowymi, społecznymi i normami zarządzania oraz umożliwi wykonawcom i producentom, którzy spełniają te normy, znalezienie realnego uzasadnienia biznesowego, przy jednoczesnym propagowaniu zrównoważonego rozwoju na rynkach wschodzących i w gospodarkach rozwijających się. W przypadku projektów obejmujących wdrażanie strategicznych technologii neutralnych emisyjnie, w tym technologii odnawialnych wykorzystujących energię wiatrową, kryteria takie jak te zawarte w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie, po ich przyjęciu, będą służyć jako punkt odniesienia do współpracy z partnerami międzynarodowymi. Ponadto Komisja zbada możliwość zastosowania podobnych wymogów w odniesieniu do zamówień udzielanych przez prywatnych projektodawców w ramach projektów strategii Global Gateway.

III. DOSTĘP DO FINANSOWANIA

Środowisko inflacyjne charakteryzujące się podwyżkami cen surowców, wzrost stóp procentowych i częsta potrzeba zapewnienia z góry gwarancji w celu zabezpieczenia umów pogorszyły dostęp sektora energii wiatrowej do finansowania, zarówno w odniesieniu do produkcji, jak i wdrażania. Aby jednak osiągnąć cele określone w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie, przemysł energii wiatrowej potrzebuje około 6 mld EUR inwestycji w zdolność produkcyjną. W kontekście unii rynków kapitałowych i unijnych ram zrównoważonego finansowania Komisja wypracowała przepisy dotyczące rynków kapitałowych, które są atrakcyjne dla inwestycji długoterminowych inwestorów, a także środki mającymi na celu uruchomienie finansowania prywatnego na rzecz zrównoważonej środowiskowo działalności i możliwości Europejskiego Zielonego Ładu. Komisja w pełni

⁴² Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie ogólnounijnego skoordynowanego podejścia do kwestii wzmocnienia odporności infrastruktury krytycznej (2023/C 20/01), (Dz.U. C 20 z 20.1.2023, s. 1).

zdaje sobie sprawę, że inwestycje prywatne będą miały kluczowe znaczenie dla realizacji ambitnych celów niniejszego planu działania i podjęcie działania w tej dziedzinie, wraz z uruchomieniem unijnych i innych źródeł inwestycji publicznych.

Działanie nr 7: Komisja ułatwi dostęp do finansowania UE

W kolejnym zaproszeniu do składania wniosków zaplanowanym na 23 listopada 2023 r. Komisja zwiększy możliwość wsparcia produkcji energii wiatrowej w ramach **funduszu innowacyjnego**, mianowicie poprzez podwojenie budżetu przeznaczanego na finansowanie projektów dotyczących produkcji czystych technologii do 1,4 mld EUR, w tym projektów polegających na produkcji turbin wiatrowych i ich komponentów.

Budżet funduszu innowacyjnego wynosi łącznie 40 mld EUR na lata 2020–2030⁴³. W tym roku w całkowitym budżecie funduszu innowacyjnego w wysokości 4 mld EUR, oprócz specjalnego tematu produkcji czystych technologii, innowacyjne projekty produkcji energii wiatrowej i projekty pilotażowe będą kwalifikowały się do finansowania również w ramach pozostałych tematów w zbliżającym się zaproszeniu do składania wniosków zaplanowanym na 23 listopada 2023 r. W ramach tego zaproszenia do składania wniosków priorytetowo traktowane będą projekty w dziedzinie energii wiatrowej.

Aby wspierać podmioty realizujące projekty i zapewnić tworzenie solidnej listy przygotowywanych innowacyjnych projektów, projekty w dziedzinie energii wiatrowej powinny być również priorytetowo traktowane w przypadku pomocy rozwojowej dla projektów wynoszącej 90 mln EUR w ramach funduszu innowacyjnego, która będzie udzielana we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w ciągu najbliższych 3 lat. Dostosowane do potrzeb wsparcie doradcze jest dostępne także ze strony Centrum Doradztwa InvestEU. Ponadto połączenie finansowania z funduszu innowacyjnego z finansowaniem zapewnianym przez EBI i inne międzynarodowe instytucje finansowe oraz krajowe banki i instytucje prorozwojowe, w tym w ramach **Programu InvestEU**, może wspierać również projekty, na które przyznano finansowanie, aby pomóc w podjęciu ostatecznej decyzji inwestycyjnej.

Do końca bieżącego roku Komisja wzmocni ponadto działania związane z energią wiatrową w ramach **zmienionego europejskiego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych (planu EPSTE⁴⁴)** wraz ze zwiększeniem wsparcia na badania naukowe i innowacje w sektorze produkcji energii wiatrowej, tak aby odpowiednie europejskie technologie utrzymały swoją przewagę konkurencyjną, w szczególności pod względem obiegu zamkniętego i zrównoważonego rozwoju, poprawy procesów przemysłowych i cyfryzacji.

Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy również otworzy nowe możliwości wspierania inwestycji, których celem jest zwiększenie unijnej produkcji czystych technologii, w tym energii wiatrowej, co mogłoby przynieść szczególne korzyści regionom w okresie przejściowym i regionom słabiej rozwiniętym, a także regionom rozwiniętym w państwach członkowskich, w których PKB na mieszkańca jest niższe od średniej UE. Regiony te skorzystają z zachęt finansowych i większej elastyczności w wykorzystywaniu

⁴³ Przy średniej opłacie za emisję gazów cieplarnianych wynoszącej 75 EUR za tonę.

⁴⁴ Komunikat Komisji w sprawie zmiany europejskiego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych (który ma zostać przyjęty w październiku 2023 r.).

przydziałów środków z **Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** na zapewnienie wsparcia dla inwestycji produkcyjnych w dużych przedsiębiorstwach na rzecz inwestycji w sektorach strategicznych przyczyniających się do realizacji celów Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy.

Działanie nr 8: EBI zapewni unijnym przedsiębiorstwom z branży energii wiatrowej narzędzia i gwarancje ograniczania ryzyka

W lipcu 2023 r. Europejski Bank Inwestycyjny zatwierdził drugi pakiet REPowerEU. Bank ogłosił, że ma ambicję niemal podwoić swoje pożyczki, co przyczyni się do realizacji planu przemysłowego Zielonego Ładu i celów określonych w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie, aby uruchomić łącznie około 150 mld EUR w ciągu 5 lat. Plan ten będzie częściowo wspierany przez mechanizm gwarancji InvestEU. Jednym z obszarów priorytetowych/obszarów działania tych starań będą europejscy producenci strategicznych technologii neutralnych emisyjnie, powiązanych komponentów na rynku wyższego szczebla i surowców strategicznych. Obejmą one zdolność produkcyjną UE w przemyśle lądowej i morskiej energii wiatrowej.

Komisja i Europejski Bank Inwestycyjny współpracują w trybie pilnym nad **specjalnym instrumentem mającym na celu udzielenie kontrgwarancji zaangażowania kredytowego banków komercyjnych** wobec kluczowych dostawców z przemysłu energii wiatrowej, co zwiększy dostęp do zaliczek i gwarancji należytego wykonania umowy. Wspólnym celem Komisji i EBI jest uruchomienie nowego instrumentu w ciągu najbliższych 3–6 miesięcy. Zmniejszy to presję finansową wynikającą z rosnącego portfela zamówień, spotęgowaną wyzwaniem makroekonomicznymi, w tym rosnącą inflacją, stopami procentowymi, a także znacznymi zakłóceniami w łańcuchu dostaw.

W ramach Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy Komisja zaproponowała również zwiększenie gwarancji UE o 7,5 mld EUR za pośrednictwem specjalnego segmentu InvestEU, co zwiększyłoby zdolność grupy EBI i innych partnerów wykonawczych do wspierania inwestycji w rozwój i produkcję czystych technologii i innych technologii, w tym w sektorze energii wiatrowej.

Prace nad wzmocnieniem koordynacji między zewnętrznymi narzędziami finansowymi – w ramach których agencje kredytów eksportowych państw członkowskich współpracują z dostawcami finansowania rozwoju, zwłaszcza w kontekście strategii Global Gateway – będą wspierać m.in. projekty w zakresie energii odnawialnej, w tym energii wiatrowej.

Działanie nr 9: Państwa członkowskie w pełni wykorzystają elastyczność przewidzianą w zasadach pomocy państwa w odniesieniu do unijnego łańcucha wartości energii wiatrowej

Państwa członkowskie powinny w pełni wykorzystać możliwości oferowane przez zasady tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji w celu wsparcia produkcji energii wiatrowej w UE. Jeżeli chodzi o niektóre sekcje tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji związane z kryzysem, które mają wygasnąć do końca roku, Komisja skonsultowała się z państwami członkowskimi i wkrótce podejmie decyzję w sprawie ich ewentualnego przedłużenia, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia równych warunków działania w UE. Inne sekcje mające na celu wspieranie przejścia na gospodarkę neutralną emisyjnie, które

umożliwiają państwom członkowskim przyspieszenie wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym energii wiatrowej, oraz wspieranie inwestycji strategicznych w produkcję urządzeń niezbędnych do przejścia na neutralność emisyjną, w tym turbin wiatrowych, ich kluczowych komponentów i powiązanych surowców krytycznych, są dostępne do końca 2025 r.

Działanie nr 10: Komisja zacieśni dialog z inwestorami w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycji w unijnym sektorze energii wiatrowej

Komisja aktywnie współpracuje z zainteresowanymi stronami, w szczególności długoterminowymi inwestorami kapitałowymi w kontekście dialogu inwestorów, w sprawie rozwiązań mających na celu zwiększenie konkurencyjności unijnego przemysłu energii wiatrowej pod względem przyciągania inwestycji na szczeblu globalnym. Pomoże to zmniejszyć zapotrzebowanie na wsparcie publiczne. Skoncentrowano się na możliwościach i słabych punktach sektora – operacyjnych, finansowych i konkurencyjnych – oraz na sposobach wzmocnienia mocnych stron Europy i zaradzenia naszym słabościom.

Jeszcze w 2023 r. Komisja zorganizuje specjalne spotkania z inwestorami długoterminowymi, aby lepiej zrozumieć główne przeszkody zmniejszające atrakcyjność inwestycji w unijnym sektorze energii wiatrowej oraz najlepsze sposoby ich usunięcia. Obejmie to możliwości zapewnienia szybszego dostępu do finansowania prywatnego i jego wdrażania, a także dyskusje na temat klimatu inwestycyjnego w Europie, w tym skutecznego i w miarę możliwości uproszczonego otoczenia regulacyjnego dla inwestycji w sektorze energii wiatrowej.

IV. ZAPEWNIENIE SPRAWIEDLIWEGO I KONKURENCYJNEGO ŚRODOWISKA MIĘDZYNARODOWEGO

Unijny przemysł produkcji energii wiatrowej wykazał, że na uczciwych warunkach jest wysoce konkurencyjny zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych. UE powinna stworzyć sprzyjające warunki, w których przemysł UE będzie mógł konkurować, wprowadzać innowacje, inwestować i prowadzić wywóz na rynkach zagranicznych zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami.

Działanie nr 11: Komisja ułatwi producentom z UE dostęp do rynków zagranicznych

Komisja będzie nadal wykorzystywać swoją dużą sieć umów handlowych w celu wzmocnienia konkurencyjności unijnego przemysłu energii wiatrowej, w tym poprzez skuteczne wykonywanie i egzekwowanie postanowień⁴⁵. Komisja przywiązuje również dużą wagę do **toczących się negocjacji handlowych** z myślą o zawarciu obszernych rozdziałów dotyczących energii i surowców, a także innych odpowiednich postanowień w zakresie przemysłu energii wiatrowej. Umowy te pomagają przemysłowi energii wiatrowej zdywersyfikować łańcuchy dostaw i ograniczyć ich ryzyko, a także rozwiązać kwestię strategicznych zależności, zwłaszcza od surowców i innych produktów pośrednich. W związku z tym Komisja jeszcze bardziej **zintensyfikuje negocjacje w sprawie umów handlowych**, które wzmocniłyby pozycję przedsiębiorstw z UE, w tym w sektorze energii

⁴⁵ Umowy handlowe UE zawierają postanowienia zakazujące ograniczeń przywozowych i wywozowych, wymogi stosowania materiałów miejscowego pochodzenia, a także otwarcie dostępu do zamówień publicznych.

wiatrowej, i zapewniłyby niezakłócony dostęp do rynków zagranicznych. Partnerstwa przemysłowe na rzecz neutralności emisyjnej dodatkowo wesprą obecność europejskich przedsiębiorstw na kluczowych rynkach. Ponadto Komisja będzie dążyć do bardziej strategicznej współpracy i inicjatyw w tym sektorze w sąsiedztwie UE.

UE będzie również współpracować ze swoimi partnerami w Światowej Organizacji Handlu (WTO) w celu opracowania **zbioru przepisów dotyczących subsydiów**, aby zwiększyć przejrzystość ingerencji państwa i przeciwdziałać prześciganiu się w udzielaniu subsydiów, które pogłębia konflikty handlowe i osłabia współpracę niezbędną do osiągnięcia globalnych celów klimatycznych. Prace mają się rozpocząć podczas konferencji ministerialnej WTO w lutym 2024 r.

Instrument Zamówień Międzynarodowych⁴⁶ daje UE możliwość przekonania partnerów handlowych, którzy nie mają jeszcze zobowiązań w dziedzinie zamówień publicznych (w ramach Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych lub dwustronnych umów o wolnym handlu), do otwarcia swoich rynków zamówień publicznych dla przedsiębiorstw z UE. W przypadku uzasadnionych zarzutów ze strony przemysłu UE dotyczących ograniczonego dostępu do towarów i usług związanych z energią wiatrową w państwie spoza UE w dziedzinie zamówień publicznych Komisja może wszcząć postępowanie wyjaśniające w na podstawie Instrumentu Zamówień Międzynarodowych w celu otwarcia tego rynku dla wykonawców z UE w drodze konsultacji z danym państwem spoza UE. Instrument Zamówień Międzynarodowych umożliwia również UE ograniczenie dostępu do jej rynków zamówień publicznych poprzez nałożenie odpowiednich środków Instrumentu Zamówień Międzynarodowych, w przypadku gdy wspomniane powyżej konsultacje nie doprowadzą do oczekiwanego otwarcia rynku państwa spoza UE.

Działanie nr 12: Ochrona rynku wewnętrznego przed zakłóceniami w handlu oraz zagrożeniami dla bezpieczeństwa i porządku publicznego

Komisja, we współpracy z europejskim przemysłem energii wiatrowej, będzie ściśle **monitorować ewentualne nieuczciwe praktyki handlowe**, które przynoszą korzyści zagranicznym producentom energii wiatrowej. Będzie to obejmować ścisłą kontrolę potencjalnego subsydiowania produktów związanych z energią wiatrową przywożonych do UE. W uzasadnionych przypadkach Komisja uruchomi swoje instrumenty ochrony handlu. W zakresie, w jakim zagraniczne subsydia zakłócające handel pozwalają producentom energii wiatrowej, którzy je otrzymują, odnieść sukces w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego lub procedurach koncentracji z udziałem unijnych spółek przejmowanych, **UE będzie również stosować środki przewidziane w rozporządzeniu w sprawie subsydiów zagranicznych. Europejski przemysł energii wiatrowej zachęca się do przedstawienia dalszych dowodów.** Komisja oceni wszystkie dowody domniemyanych nieuczciwych praktyk przedstawione przez przemysł lub pochodzące z innych niezależnych źródeł.

Komisja będzie zachęcać państwa członkowskie do pełnego uwzględnienia zagrożeń dla **krytycznej infrastruktury energetycznej** przy wdrażaniu mechanizmów monitorowania ze względów bezpieczeństwa lub porządku publicznego. Komisja w pełni wykorzysta mechanizm współpracy **przewidziany w rozporządzeniu w sprawie monitorowania**

⁴⁶ Rozporządzenie (UE) 2022/1031 w sprawie dostępu wykonawców, towarów i usług z państw trzecich do unijnych rynków zamówień publicznych i koncesji weszło w życie 29 sierpnia 2022 r.

bezpośrednich inwestycji zagranicznych⁴⁷, aby zapobiec ewentualnym zagrożeniom dla bezpieczeństwa i porządku publicznego związanym z inwestycjami zagranicznymi w unijnym przemyśle energii wiatrowej.

Działanie nr 13: Wzmocnienie normalizacji w sektorze energii wiatrowej

Na obecnym etapie rozwoju przemysłu energii wiatrowej normy techniczne są kluczowym instrumentem zapewniającym interoperacyjność, obniżającym koszty i przyspieszającym wprowadzanie na rynek technologii lądowej i morskiej energii wiatrowej na lądzie i na morzu. Podczas gdy Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna przyjęła szeroki zakres norm, które CENELEC przyjmuje jako normy europejskie, dodatkowe normy mogłyby przyczynić się do dalszej poprawy efektywności i zrównoważonego charakteru urządzeń do produkcji energii wiatrowej oraz do usunięcia barier utrudniających ich wprowadzanie w całej UE. W szczególności gospodarka o obiegu zamkniętym jest ważna dla zapewnienia autonomii strategicznej w kluczowym sektorze, takim jak przemysł energii wiatrowej, przy jednoczesnym ograniczeniu jej wpływu na środowisko zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem. Mogłyby one również wzmocnić ekosystem przemysłowy, zwłaszcza w połączeniu z równoległymi pracami nad opracowywaniem modeli aukcji energii ze źródeł odnawialnych. Propagowanie procesu normalizacji na szczeblu międzynarodowym i zapewnienie aktywnego udziału UE przyczyni się także do zwiększenia zdolności europejskiego przemysłu energii wiatrowej do lepszego konkurowania pod względem jakości z konkurentami światowymi.

Aby **propagować przyjęcie unijnych i międzynarodowych norm dla sektora energii wiatrowej**, do końca 2023 r. podjęte zostaną następujące działania:

- w ramach utworzonego Forum Wysokiego Szczebla ds. Normalizacji Europejskiej podczas specjalnej sesji roboczej poświęconej technologii energii wiatrowej określone zostaną główne europejskie i międzynarodowe potrzeby w zakresie normalizacji, zidentyfikowane zostaną wszelkie istniejące bariery i zwiększona zostanie świadomość wśród państw członkowskich i przemysłu w celu zapewnienia udziału ich ekspertów w działaniach związanych z ustanawianiem norm; oraz
- Komisja zwróci się do europejskich organizacji normalizacyjnych o opracowanie europejskich dokumentów normalizacyjnych wspierających realizację celów określonych w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie.

V. UMIEJĘTNOŚCI

Szacuje się, że do 2030 r. w sektorze energii wiatrowej potrzebnych będzie około 100 000 dodatkowych miejsc pracy, natomiast związane z tym inwestycje w umiejętności mogą wynieść około 850 mln EUR⁴⁸. W marcu 2021 r. i marcu 2023 r. stowarzyszenia branżowe energii odnawialnej, przedstawiciele podmiotów zajmujących się instalacją czystych technologii, organizatorzy kształcenia i szkolenia, ośrodki badawcze i sieci regionalne, w tym

⁴⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 z dnia 19 marca 2019 r. ustanawiające ramy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii, Dz.U. L 79I z 21.3.2019, s. 1.

⁴⁸ Sprawozdanie Komisji „Employment and Social Developments in Europe. Addressing labour shortages and skills gaps in the EU” [„Zatrudnienie i kwestie społeczne w Europie. Przeciwdziałanie niedoborom siły roboczej i deficytom kwalifikacji w UE”], <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26989&langId=en>

zainteresowane strony z przemysłu energii wiatrowej, przy wsparciu Komisji, ustanowiły partnerstwa na dużą skalę w zakresie ekosystemu przemysłowego odnawialnych źródeł energii w ramach paktu na rzecz umiejętności. Partnerstwa funkcjonują, ale aby osiągnąć swoje cele, wymagają dalszego rozwoju.

Działanie nr 14: Partnerstwa na rzecz umiejętności na dużą skalę w zakresie energii odnawialnej opracują projekty wspierające rozwój umiejętności w sektorze odnawialnych źródeł energii, w tym energii wiatrowej

Partnerstwa na rzecz umiejętności na dużą skalę w zakresie energii odnawialnej i energii z morskich źródeł odnawialnych zachęca się do jak najszybszego określenia tych programów i inicjatyw UE w na rzecz umiejętności, które zapewniają najlepsze ramy realizacji projektów umożliwiających określenie potrzeb w zakresie umiejętności w sektorze, przegląd profili zawodowych, opracowanie i obsługę nowych modułów szkoleniowych istotnych dla rynku pracy i powiązanych materiałów lub wspieranie rozwoju umiejętności pilnie potrzebnych w sektorze odnawialnych źródeł energii, skierowanych w szczególności do kobiet, młodzieży (niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się) i osób starszych. Szczególną uwagę zwraca się na praktyki dotyczące zrównoważonego rozwoju i gospodarki o obiegu zamkniętym. Mogłoby to obejmować wniosek w kontekście zaproszenia do składania wniosków w ramach programu Erasmus+ o opracowanie planu działania na rzecz współpracy sektorowej w zakresie umiejętności. Partnerstwo może również skorzystać z istniejących inicjatyw, takich jak europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego i centra doskonałości zawodowej⁴⁹.

Ponadto akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie ułatwi uruchomienie europejskich akademii umiejętności przemysłu neutralnego emisyjnie utworzonych w celu wspierania działań państw członkowskich na rzecz podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników. Akademie te opracują treści i materiały dydaktyczne, które udostępnią organizatorom kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich, aby zaspokoić zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników w przemyśle neutralnym emisyjnie. Akademie, z których każda skoncentruje się na jednej technologii przemysłu neutralnego emisyjnie, w tym jednej, która ma zostać uruchomiona w sektorze energii wiatrowej, będą miały na celu przeszkolenie po 100 000 osób uczących się każda w ciągu trzech lat od założenia.

VI. ZAANGAŻOWANIE PRZEMYSŁU I ZOBOWIĄZANIA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Oprócz środków stosowanych przez UE i państwa członkowskie działania samego europejskiego przemysłu energii wiatrowej również przyczynią się do stworzenia bardziej stabilnego i rentownego otoczenia biznesowego. Dotyczy to m.in. aktywniejszego zabezpieczenia przed inflacją i zmiennością cen głównych czynników produkcji, takich jak surowce, dalszego rozwijania długoterminowych partnerstw między producentami energii wiatrowej a operatorami projektów z zakresu energii wiatrowej, które to partnerstwa mogą przynieść wzajemne korzyści.

⁴⁹ Na przykład finansowane w ramach programu Erasmus+ centrum doskonałości zawodowej „Umiejętności techniczne w zakresie zharmonizowanej energii z morskich źródeł odnawialnych” (T-shore) ma na celu opracowanie programów szkoleniowych i zasobów w celu zapewnienia pracownikom umiejętności i kompetencji potrzebnych do osiągnięcia sukcesu w przemyśle morskiej energii wiatrowej.

Działanie nr 15: Unijna karta wiatru

Aby zwiększyć wykorzystanie energii wiatrowej i zdolność produkcyjną w UE, Komisja zachęca państwa członkowskie i przedstawiciele przemysłu energii wiatrowej do podpisania przed końcem 2023 r. dobrowolnych zobowiązań w ramach karty wiatru. W następstwie dialogu inwestorów Komisja będzie dążyć do uwzględnienia inwestorów finansowych w karcie wiatru lub rozszerzenia jej na te podmioty, gdy tylko stanie się to wykonalne.

Celem karty, która opiera się na niniejszym planie działania i przewidzianych w nim politykach, jest dostosowanie i szybkie wdrożenie działań Komisji, państw członkowskich i zainteresowanych stron z przemysłu, przy jednoczesnym wykazaniu wspólnych i skoordynowanych starań na rzecz poprawy warunków podstawowych europejskiego przemysłu energii wiatrowej. Komisja będzie ściśle współpracować z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami z przemysłu w celu opracowania konkretnych zobowiązań wynikających z karty, w porozumieniu z partnerami społecznymi. Zapewnienia, których dostarczy niniejszy plan działania i karta, powinny umożliwić przemysłowi zwiększenie inwestycji i rozwój zdolności produkcyjnych w celu zaspokojenia spodziewanego większego zapotrzebowania na projekty z zakresu energii wiatrowej w nadchodzących latach.

6. WNIOSKI I PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Przemysł energii wiatrowej jest dumą Europy. UE dysponuje solidną bazą produkcyjną i wieloma znaczącymi podmiotami realizującymi farmy wiatrowe, które to podmioty mają zasięg globalny. Sektor ten charakteryzuje się dużą innowacyjnością i pomysłowością oraz stanowi podatny grunt dla rozwoju nowych umiejętności. Europejskie przedsiębiorstwa działające w sektorze energii wiatrowej odgrywają kluczową rolę w trwającej transformacji naszego systemu energetycznego i osiągnięciu ambitnych celów w dziedzinie klimatu i energii. Wraz z innymi sektorami przemysłu neutralnego emisyjnie przemysł energii wiatrowej sprawia, że UE jest dobrze przygotowana do transformacji w kierunku czystej gospodarki o obiegu zamkniętym w przyszłości. Unijny sektor energii wiatrowej rozwija się pod względem konkurencji i w związku z tym jest światowym liderem. Wyznacza on trendy i standardy dla świata. Dzięki europejskiej współpracy w dziedzinie energii wiatrowej z międzynarodowymi partnerami powstają nowe rynki i dostarczane są globalne rozwiązania pozwalające zastąpić paliwa kopalne.

Dlatego też europejski przemysł energii wiatrowej musi zwiększyć skalę działalności i inwestować teraz, aby umożliwić przemysłowi i obywatelom UE wykorzystanie możliwości, jakie daje Europejski Zielony Ład i starania na rzecz obniżenia emisyjności podejmowane na całym świecie. Aby to umożliwić, przemysł potrzebuje większej przewidywalności oraz wyraźnie widocznej i solidnej listy przygotowywanych projektów. Wymaga to solidnego modelu biznesowego, który zapewni odpowiednią rentowność i dostęp do finansowania w celu rozwoju i przyciągnięcia inwestorów. Potrzebuje rozbudowanych i wzmocnionych sieci, aby zintegrować energię. Wymaga to uczciwej konkurencji.

Nie ma czasu do stracenia. Niniejszy plan działania ma zatem na celu osiągnięcie konkretnych wyników już w nadchodzących miesiącach. Wdrożenie tego planu działania przez UE, państwa członkowskie i przemysł wesprze europejski sektor produkcji energii

wiatrowej w pokonywaniu trudności i zwiększeniu jego konkurencyjności, tak aby sektor ten w pełni przyczyniał się do trwającej transformacji energetycznej.

Plan działania daje europejskiemu przemysłowi energii wiatrowej pewność, że jego uzasadnienie biznesowe w UE jest silne, zrównoważone i długoterminowe. W związku z tym **Komisja wzywa państwa członkowskie i przemysł do zatwierdzenia niniejszego planu działania** i realizacji działań zgodnie z ich odpowiednimi rolami. Komisja zwraca się do **Parlamentu, Rady i innych instytucji Unii** o wniesienie wkładu w te prace wspierające realizację celu niniejszego planu działania.

ZAŁĄCZNIK I – EUROPEJSKI PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ ENERGII WIATROWEJ W SKRÓCIE

Kategoria	Działania/instrumenty	Ramy czasowe
Przyspieszenie wdrażania dzięki większej przewidywalności i szybszemu wydawaniu zezwoleń	1. Komisja i państwa członkowskie będą współpracować w celu przyspieszenia wydawania zezwoleń Inicjatywa „Accele-RES” – przyspieszenie transpozycji i wdrożenia dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii Tymczasowy system nadzwyczajny	Rozpoczęcie w listopadzie 2023 r.
	2. Państwa członkowskie zwiększą widoczność listy przygotowywanych projektów z zakresu energii wiatrowej za pomocą zobowiązań dotyczących energii wiatrowej, publikacji średnioterminowych harmonogramów aukcji, długoterminowych planów wdrażania odnawialnych źródeł energii	Rozpoczęcie w listopadzie 2023 r.
	3. Komisja przyjmie plan działania w celu ułatwienia rozbudowy sieci	Listopad 2023 r.
Ulepszony model aukcji	4. Państwa członkowskie uwzględnią w swoich aukcjach obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne kryteria jakościowe i środki mające na celu zmaksymalizowanie wskaźnika realizacji projektów, poparte zaleceniem i wytycznymi Komisji	Jak najszybciej
	5. Przeciwdziałanie ryzyku w cyberprzestrzeni i uwzględnienie aspektów ochrony danych	Rozpoczęcie na początku 2024 r.
	6. Komisja zwiększy wykorzystania strategicznych zamówień publicznych w kontekście strategii Global Gateway	Od chwili przyjęcia
Dostęp do finansowania	7. Komisja ułatwi dostęp do finansowania UE	Do końca 2023 r.
	8. EBI zapewni unijnym przedsiębiorstwom z branży energii wiatrowej narzędzia i gwarancje ograniczania ryzyka	IV kw. 2023 r.
	9. Państwa członkowskie w pełni wykorzystają elastyczność przewidzianą w zasadach pomocy państwa w odniesieniu do unijnego łańcucha wartości energii wiatrowej	Od chwili przyjęcia
	10. Komisja zacieśni dialog z inwestorami w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycji w unijnym sektorze energii wiatrowej	Do końca 2023 r.
Stworzenie sprawiedliwego i konkurencyjnego środowiska międzynarodowego	11. Komisja ułatwi producentom z UE dostęp do rynków zagranicznych	Od chwili przyjęcia
	12. Ochrona rynku wewnętrznego przed zakłóceniami w handlu oraz zagrożeniami dla bezpieczeństwa i porządku publicznego	Od chwili przyjęcia
	13. Wzmocnienie normalizacji w sektorze energii wiatrowej	Rozpoczęcie do końca 2023 r.
Umiejętności	14. Partnerstwa na rzecz umiejętności na dużą skalę w zakresie energii odnawialnej opracują projekty wspierające rozwój umiejętności w sektorze odnawialnych źródeł energii, w tym energii wiatrowej	Do połowy 2024 r.

Zaangażowanie przemysłu i zobowiązania państw członkowskich	15. Unijna karta wiatru	Grudzień 2023 r.
--	-------------------------	------------------